

Prof. dr hab. Marek Wasilewski

Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu

**Recenzja pracy doktorskiej mgr Mateja Franka w związku z przewodem doktorskim
wszczętym przez Radę Wydziału Malarstwa i Rzeźby ASP im. Eugeniusza Gepperta we
Wrocławiu**

Matej Frank urodził się 06.03.1989 w Opawie w Republice Czeskiej. W roku 2014 uzyskał dyplom na Wydziale Malarstwa i Rzeźby na kierunku Rzeźba Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu. W macierzystej Akademii pracuje od 2016 roku na stanowisku asystenta kolejno w pracowniach Intermediów Małgorzaty Kazimierczak i kilku pracowniach Podstaw Rzeźby gdzie pracował ze studentami Rzeźby oraz Architektury Wnętrz i Wzornictwa. W latach 2018/2019 prowadził także zajęcia w ramach anglojęzycznych studiów magisterskich MFA.

Opis działalności artystycznej

Matej Frank jest aktywnym artystą pokazującym swoje realizacje twórcze w Polsce, Czechach, Austrii, Włoszech i innych krajach. Jest laureatem wielu nagród i stypendiów twórczych w tym: w roku 2013 rezydencja w ośrodku kulturalnym L'Mono L'kaldó Bilbao w Hiszpanii, w 2013 roku Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Stypendium Rektora Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu, w 2014 roku nagroda specjalna Artystyczna Podróż Hestii, rezydencja w Tel Avivie w Izraelu, w 2015 roku wyróżnienie honorowe w konkursie rzeźbiarskim Xavery Dunikowski XX/XXI w Krakowie, w 2017 roku stypendium rządu austriackiego kraju związkowego Styria Gustv Seitz, Special Prize Associazione Barriera, Turyn Włochy, w 2018 roku ADATA – rezydencja artystyczna w Plovdiv w Bułgarii w ramach programu Europejska Stolica Kultury 2019 oraz Stypendium twórcze Ministra Kultury i

Dziedzictwa Narodowego. Matej Frank brał udział w wielu wystawach zbiorowych i indywidualnych oraz w duecie z austriacką performerką i artystką wizualną Jasmin Schaiti. Brał udział m. innymi w wystawach indywidualnych w 2014 roku Przestrzenie w Galerii U we Wrocławiu., w 2016 roku Miejsca w Galerii Grób w Ołomuńcu, Przestrzenie – rzeźba w przestrzeni publicznej Park Rzeszy Ergo Hestia w Sopocie, w 2017 1-x, w Schaufenstergalerie SCHARF, w Grazu, Chronolog w Luby Gallery w Ostrawie oraz Entering continuities z Jasminą Schaiti w Maticni dum w Opawie. W 2018 pokazywał swoje prace na wystawach: Entropy w Areacreativa 42 w Rivarolo, Enttering continuities: Sleeping drawings w Galerii XY-1 w Ołomuńcu (razem z Jasmin Schaitl), present/absent QL-Galerie w Graz oraz Monologue (IN_OUT) – rzeźba publiczna wystawiona na okres jednego roku w Grazu.

Matej Frank brał także udział w wielu wystawach zbiorowych w tym: w 2014 Vy troubo! Pro Jirho Kolare Velka Galerie Hradec nad Moravici, w 2015 WRO Media Biennale we Wrocławiu, Survival art. review, we Wrocławiu, w 2016 roku Predtim, ted, potom Galerie Mesta Pilzno, Wśród twarzy, PGS Sopot, w 2017 jednoczesność zdarzeń CSW Toruń, Nomads Depo2015 Pilzno, m3/Umeni z prostoru realizacja w przestrzeni publicznej w Pradze, w 2018 roku Entropia rośnie v.3.0, Galeria Entropia Wrocław, Silence Matters, AIL Wiedeń, Sanatorium dźwięku Sokołowsko, Estetyka i Uprzedzenia, Arsenał Poznań, Man muss das Leben tanzen, Akademie Wisseschaften Mainz.

Matej Frank posiada bogaty dorobek twórczy, jest artysta bardzo aktywnym szczególnie na scenie Europy Środkowej, swoje prace pokazuje przede wszystkim w Polsce, w Czechach, w Austrii, Niemczech. Jest artystą tworzącym w określonym kontekście przestrzeni historyczno kulturowej w której ewidentnie czuje się najlepiej i nawiązuje najbardziej owocne kontakty artystyczne.

Dorobek dydaktyczny i organizacyjny

Matej Frank posiada także rozległy dorobek dydaktyczny i organizacyjny. Od 2013 roku jest członkiem zarządu stowarzyszenia Bludny kamen gdzie zajmuje się organizacją oraz mapowaniem niezależnej sztuki nowoczesnej oraz koncertów muzyki eksperymentalnej. W 2015 roku był redaktorem publikacji XXBK podsumowującej 25 lat działania stowarzyszenia, był też redaktorem katalogu Galerie Cella 2015, W 2016 roku był kuratorem międzynarodowej wystawy Borders/Boundaries w Opawie, W 2017 roku był członkiem jury konkursu na projekt wystawy Długość fal: dźwięk i światło w sztuce w Galerii Cella, był redaktorem katalogu wystawy Sounding, resonating, vibrating oraz kuratorem międzynarodowej wystawy pod tym samym tytułem. W roku 2017 wygłosił wykład pt. Twórczość przestrzenna – materiały tradycyjne w ramach działalności stowarzyszenia Bludny kamen. W roku 2018 był członkiem jury konkursu na projekt wystawy A man and his/her space w galerii Cella, kuratorem wystawy A- visible, invisible w Opawie i redaktorem katalogu do niej. Prowadził także warsztaty dla młodzieży w Centrum Aktywności Społecznej w Strzegomiu i warsztatów dla młodzieży w ZUŚ w Opawie. Matej Frank pracuje na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu od 2016 roku gdzie pełnił funkcje asystenta współpracując z pięcioma pracownikami dydaktycznymi tej uczelni, współpracował także z pracowniczką dydaktyczną Uniwersytetu Wrocławskiego. Te bardzo zróżnicowane kontakty dały Matejowi Frankowi z pewnością unikalne doświadczenie pedagogiczne i pokazało mu różne perspektywy i podejścia do pracy ze studentami.

Analiza Pracy Doktorskiej

Matej Frank przedstawił pracę doktorską pod tytułem „Ciało jako miejsce przenikania przestrzeni i czasu” jej głównym tematem jest opisanie relacji pomiędzy ciałem ludzkim a przestrzenią i czasem, które na nie wpływają. Ciało w tym ujęciu jest postrzegane jako swoisty interfejs za pośrednictwem którego łączymy nasz umysł z otaczającym nas światem. Jest tak naprawdę podstawowym i jedynym narzędziem które pozwala nam się komunikować i wyrażać siebie. Co ważne, jak podkreśla doktorant doświadczenie ciała jest wspólne dla artysty i odbiorcy, jest więc doświadczeniem wspólnym, które umożliwia komunikację w języku sztuki. Obszar zainteresowania Mateja Franka, podstawowe doświadczenie egzystencjalne jakim jest przebywanie w ciele z jego fizycznymi ograniczeniami i możliwościami jest odniesieniem do wspólnej platformy odczuwania pomiędzy widzem i twórcą. Ciało jak zauważa Frank jest nie tylko narzędziem umożliwiającym kontakt z dziełem sztuki, lecz bardzo często także jego tematem i obiektem zwłaszcza w takich obszarach jak performance czy rzeźba społeczna. Artystę interesuje aktywna rola ciała w polu szeroko pojętej rzeźby ale także w dynamicznych sytuacjach przestrzennych w performansie, choreografii i tańcu. W pracy teoretycznej autor śledzi przemiany w podejściu do ciała w sztuce końca XX i początku XXI wieku podnosząc w kolejnych rozdziałach następujące tematy: odniesienie do własnego ciała i jego wymiarów, ciało jako narzędzie pomiaru czasu i przestrzeni, manipulacja ciałem, multiplikacja i fragmentaryzacja ciała, rola ruchu i choreografii, ciało jako materia w sztuce krytycznej. Każdemu rozdziałowi obok rozwinięcia poszczególnych tematów towarzyszy omówienie prac wybranych artystów, które zdaniem autora najlepiej odnoszą się do poszczególnych wybranych problemów. Praca ma prostą strukturę odzwierciedlającą temat. Jest podzielona na działy zatytułowane ciało, czas, przestrzeń, przenikanie, sztuka i prowadzi nas poprzez opisanie poszczególnych zagadnień do

tytułowego przenikania wszystkich opisanych elementów. Uważam, że pomimo tego, że autor starannie i poprawnie opisuje wybrane przez siebie zagadnienia praca doktorska posiada istotną wadę jaką jest zatrzymanie się autora na czasie sztuki krytycznej i pominięcie bardzo ważnego prądu filozoficznego wpływającego na sztukę jakim jest posthumanizm. Posthumanizm w filozofii i sztuce przedstawia odmienną perspektywę miejsca człowieka we wszechświecie co spowodowane jest świadomością przemian przyniesionych przez antropocen i katastrofę klimatyczną, która grozi fizycznym końcem ludzkości. Ta perspektywa wpływa znacznie na postrzeganie ludzkiego ciała, zwłaszcza jako uniwersalnego modelu mierzenia potrzeb i odczuć, jego centralnego miejsca w naszym horyzoncie postrzegania a także zwrócenie uwagi na jego złożoność w kontekście współpracy z innymi organizmami żywymi od których ciało to jest zależne. Percepcja posthumanizmu w sztuce jest niezwykle żywa i autor doktoratu nie miałby najmniejszych problemów ze znalezieniem przykładów ciekawych realizacji artystycznych w tym obszarze. W pracy teoretycznej autor powinien sięgnąć po powszechnie znane teksty Dony Haraway a także po naukową literaturę polską, w tym przede wszystkim prace Moniki Bakke „Ciało otwarte” oraz „Bio-transfiguracje. Sztuka i estetyka posthumanizmu.”

Wizualna część pracy doktorskiej to cykl prac przestrzennych zrealizowanych w latach 2019-2021 w różnych lokalizacjach, w galeriach oraz w przestrzeniach otwartych. Są wśród nich zrealizowana w Aspern Nord w Wiedniu rzeźba dźwiękowa Monolog, żeliwna rzeźba present/absent zrealizowana w plenerze w Hiluboka nad Vitavou w 2019 r. instalacja site specific w GAFU w Ostravie z 2019 r. performance 15' zrealizowany w Londynie w 2020 r. projekt pomnika w szpitalu w Ostravie z 2020 roku, instalacja-performance Time realizowany w Pradze w latach 2019-2020, performance online Visual Distancing w Galerii Entropia w

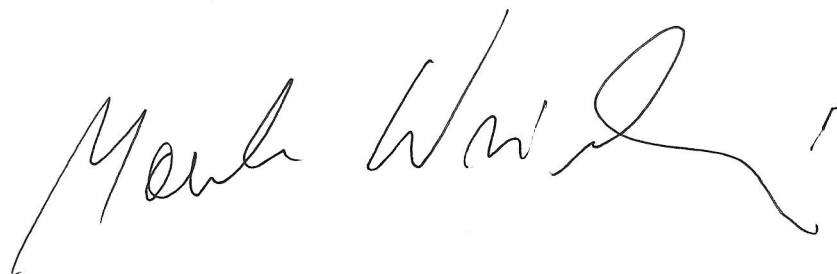
Wrocławiu z 2020 r., realizacja przestrzenna *Diary* realizowana w Pragovka Gallery w Pradze w latach 2019-2020, instalacja „ Mogłoby się zacząć gdziekolwiek” w Muzeum Współczesnym we Wrocławiu w 2020 r. instalacja site specific present/absent (w ziemi) zrealizowana na Landscape festiwal w Krnov w 2021, performance FNAF zrealizowany na Festival of Naked Forms w Pradze w 2021, performance SPA zrealizowany w Studio Alta w Pradze w 2021, praca przestrzenna 'dripin 'dripin zrealizowana na Sympozjum Było, jest i będzie, Morawa 2021 oraz wersja z 2019 roku z galerii Altan Klamkova w Pradze. Przedstawiona dokumentacja pokazuje szereg bardzo zróżnicowanych formalnie prac zrealizowanych na przestrzeni kilku ostatnich lat. Zasadniczą wadą przedstawionej dokumentacji jest brak dokładnych opisów, co skazuje oglądających ten materiał na często domyślne odczytywanie intencji artysty, co nie jest wskazane w przypadku przewodu doktorskiego. Charakterystyczne jest to, że Matej Frank w komentarzach do swoich prac ogranicza się tylko i wyłącznie do ich strony formalnej, podczas gdy w przypadku np. projektu pomnika w szpitalu w Ostrawie ewidentny jest kontekst historyczny, społeczny i kulturowy. Uważam, że każdej pokazanej realizacji powinien towarzyszyć dokładny opis procesu twórczego, który wygenerował jej powstawanie.

Idealnym przykładem takich zapisów są komentarze Zbigniewa Warpechowskiego w jego książce „Zasobnik”, w której artysta w bardzo syntetyczny i jasny sposób opisał dokumentację swoich prac performatywnych. Jak pisze doktorant we wszystkich przedstawionych pracach rzeźbiarskich, instalacyjnych, performatywnych, rysunkowych ciało odgrywa rolę najważniejszą. Autor podkreśla, że odnosi się tutaj do własnego ciała jako miary powstających rzeźb a także do ruchu własnego ciała podczas przebiegu pracy oraz do ciał odbiorców, którzy wchodzi w interakcje z pracami Mateja Franka, często je uzupełniając i współtworząc. Autor uwypukla rolę procesu i przypadku w swoich działaniach oraz rolę czasu. Píše, że często

uwzględnia przemianę, przemijanie, znikanie, że interesują go sytuacje, w których po działaniu artystycznym nie zostaje „nic”.

Konkluzja

Po zapoznaniu się z dorobkiem artystycznym i pedagogicznym oraz pracą doktorską stwierdzam, że zarówno przedstawiona praca teoretyczna jak i twórcza, pomimo zamieszczonych powyżej krytycznych uwag, spełniają warunki określone w *Ustawie o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* i stanowią oryginalne dzieło artystyczne. W związku z tym wnioskuję o nadanie panu magistrowi Matejowi Frankowi stopnia doktora w dziedzinie - sztuki plastyczne, w dyscyplinie artystycznej — sztuki plastyczne i konserwacji dzieł sztuki.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Marek Wawrzyniak', with a long, sweeping horizontal stroke at the end.

Poznań, sierpień 2022